

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Zdeňka Kühna a Ondřeje Mrákoty ve věci žalobce: **S. M.**, zastoupeného advokátem Mgr. Filipem Němcem, Opletalova 1535/4, Praha 1, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 10. 2020, čj. 39662/20/5300-21443-707161, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 20. 5. 2021, čj. 59 Af 1/2021-78,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 20. 5. 2021, čj. 59 Af 1/2021-78, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce podal u krajského soudu žalobu proti rozhodnutí žalovaného označenému v záhlaví. Usnesením ze dne 20. 5. 2021 krajský soud žalobu odmítl, protože byla podána opožděně. Rozhodnutí žalovaného bylo doručeno žalobci dne 29. 10. 2020, dvouměsíční lhůta pro podání žaloby tak uplynula dne 29. 12. 2020. Z textu žaloby krajský soud zjistil, že byla sepsána dne 27. 12. 2020, odeslána byla obyčejnou poštou bez dodejky. Na obálce nebyly uvedeny žádné identifikační údaje, podle nichž by bylo možné zásilku vyhledat v systému České pošty; dopis tedy nebyl podán na poště, ale vhozen do poštovní schránky.

[2] Při zkoumání okamžiku podání žaloby k poštovní přepravě proto soud vyšel z kulatého razítka na obálce. To bylo v rozporu se standardy České pošty natištěno přes barevnou poštovní známku, a bylo tedy zčásti nečitelné. Krajský soud z něj však zjistil, že dopis byl odeslán z Prahy, a dále z razítka vyčetl první dva znaky z data podání: „-“ a „0“. Podle standardů České pošty se takto označují data, která začínají jen jednou číslicí vyjadřující den, tedy například datum 2. 1. 2021 je označováno „-02-01-21“. Naopak data, která obsahují dvě číslice vyjadřující den v měsíci, nikdy nezačínají nulou. Z toho krajský

soud dovodil, že dopis s žalobou musel být odeslán v den, jehož datum začíná jen jednou číslicí, což vzhledem k datu sepsání žaloby (27. 12. 2020) a datu doručení žaloby (4. 1. 2021) muselo být buď 2. 1. 2021, nebo 3. 1. 2021. Dopis tedy nemohl být odeslán v prosinci a žaloba byla podána opožděně.

[3] Kromě toho krajský soud přihlédl k tomu, že žalobce podal žalobu prostřednictvím svého zástupce, společnosti Goodwill Partner (resp. JUDr. V. Š., Ph.D.), a podivil se, že kvalifikovaný zástupce neodeslal tak důležité podání, jako je žaloba, datovou schránkou či doporučeně s dodejkou. Tak by totiž zajistil nejen doklad o včasném podání žaloby, ale také potvrzení pro svého klienta o tom, že žalobu skutečně podal. Žalobcův zástupce doručil totožné znění žaloby i Krajskému soudu v Ústí nad Labem, zvolil přitom stejný způsob doručení a také obálka doručená tomuto soudu dne 4. 1. 2021 byla opatřena špatně čitelným razítkem natištěným v rozporu se standardy České pošty přes barevnou poštovní známku. Krajský soud dále zdůraznil, že žalobcův zástupce komunikoval během celého daňového řízení se správcem daně i s žalovaným prostřednictvím datových zpráv. Soudu je navíc známo z vlastní činnosti, že totožný zástupce podal u krajského soudu několik žalob a všechny prostřednictvím datové schránky. Postup žalobcova zástupce proto krajský soud vyhodnotil jako účelový, mající za cíl zastřít opožděné podání žaloby.

[4] Žalobce (*stěžovatel*) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností. V ní namítá, že žalobu podal k poštovní přepravě dne 28. 12. 2020. Usnesení krajského soudu je podle něj založeno na domněnkách svědčících ve stěžovatelův neprospěch. Je obecně známo, že v období vánočních svátků a Nového roku je Česká pošta extrémně vytížená a je přirozené, že zásilka odeslaná do 29. 12. 2020 dorazí až 4. 1. 2021. Krajský soud nevysvětlil, jak by stěžovatel dosáhl toho, že pošta orazí obálku nečitelně. Podání zpracovávají sekretářky a ty tvrdí, že pracovnice, která podání odesílala, neměla zrovna přístup k datové schránce (k tomu stěžovatel navrhl provést důkaz výsledkem své pracovnice), a proto ho odeslala poštou (jak jí velí interní instrukce). Všechna podání jsou zpravidla vypravována v den jejich zpracování nebo následující pracovní den. Je-li razítko nečitelné až na fragmenty, neměl by se soud sám pokoušet o jeho čtení.

[5] Kasační stížnost je důvodná. Krajský soud se snažil – přestože jasná vodítka tu chyběla – přijít na kloub skutečným okolnostem podání zásilky, a především zjistit datum podání. Tato snaha je sama o sobě chvályhodná; v této věci však podle NSS nemohl krajský soud dospět k jednoznačnému závěru, a proto jeho rozhodnutí neobstojí.

[6] Žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Lhůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit (§ 40 odst. 4 s. ř. s.). Soud usnesením odmítne návrh, jestliže byl podán předčasně nebo opožděně (§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.).

[7] Spor je o to, zda stěžovatel odeslal žalobu do 29. 12. 2020. V tomto dni uplynula lhůta k podání žaloby.

pokračování

[8] Z judikatury NSS vyplývá, že podání, které se jeví opožděné, je třeba zkoumat velmi pečlivě (např. rozsudky ze dne 26. 1. 2017, čj. 9 As 99/2016-40, a ze dne 27. 9. 2022, čj. 7 Afs 181/2022-34). V pochybnostech je zapotřebí přiklonit se k té variantě skutkového děje, která neznemožní přístup k právní ochraně (rozsudek NSS ze dne 7. 12. 2005, čj. 3 As 33/2005 80).

[9] Způsob, jakým krajský soud přečetl a vyhodnotil razítko na poštovní známce, není dostatečně průkazný. NSS ověřil z obálky založené ve spisu (č. 1. 7 spisu krajského soudu), že poštovní razítko je pouhým okem téměř nečitelné. Ačkoli nepostrádají logiku úvahy krajského soudu o významu prvních dvou znaků (spojovníku a nuly), které z razítka vyčetl, z usnesení krajského soudu ani z obsahu spisu není zřejmé, jakých „*standardů České pošty*“ se krajský soud dovolává. NSS ve svých jiných spisech, s nimiž přichází do styku při své činnosti, ověřil, že označení dnů v datu, která jsou tvořena jedinou číslicí (a nikoli dvojcíslím), nezačínají vždy spojovníkem a nulou, ale po spojovníku může následovat přímo číslovka označující datum. To nezbytně nevyvrací logickou úvahu krajského soudu, ovšem zpochybňuje to předpoklad o jednotných standardech České pošty, o který krajský soud své závěry opírá. Navíc i kdyby NSS připustil, že první dva znaky z data na razítku lze přečíst, zbytek z nich je úplně nečitelný. Jen spojovník a nula a nepodepřená úvaha krajského soudu o tom, že nula na poštovním razítku předchází vždy jen jediné číslici, nestačí k tomu, aby opožděnost byla *jednoznačně* prokázána, jak vyžaduje judikatura NSS.

[10] Že by zásilka byla podána opožděně, tedy jasné není. Odmítnutí žaloby pro opožděnost pak v tomto případě nemůže stát jen na druhém z důvodů, o němž se krajský soud také zmínil, totiž na tom, že je postup stěžovatelova zástupce při podání žaloby účelový. Účelovost spatřoval krajský soud jen v tom, že zástupce běžně podává žaloby z datové schránky a že i druhé vyhotovení žaloby dorazilo na soud ve stejný den a s podobně nečitelným razítkem. I když tyto okolnosti mohou být neobvyklé, nelze jen kvůli nim žalobu odmítnout, pokud by se u téhož zástupce či téže kanceláře nejednalo o systematický způsob, jak obcházet běžná pravidla. Nic takového krajský soud nepopsal a ani NSS takové poznatky nemá.

[11] Platí, že účastník řízení není povinen zasílat podání soudu datovou schránkou nebo doporučenou poštou, a to ani když je zastoupen advokátem (rozsudek ze dne 13. 7. 2016, čj. 1 As 103/2016-40, bod 10). Současně však NSS apeluje na to, aby účastníci řízení a jejich zástupci převzali aspoň minimální odpovědnost za zásilky, v nichž adresují orgánu veřejné moci důležitá podání. Stěžovatel nijak nevysvětlil, proč sekretářky (pokud už neměly přístup do datové schránky) nepodaly zásilku doporučeně. Zvláště u profesionála, který účastníka zastupuje, je projevem neobvyklé neuváženosti, pokud v situaci, kdy objektivně nemůže využít datovou schránku, vhodí zásilku jen tak do schránky na ulici. Podat zásilku doporučeně sice není jeho právní povinností, ale měla by jej k tomu vést snaha profesionálně dbát o klientova práva a koneckonců i obyčejná lidská opatrnost.

[12] I když stěžovatelův zástupce nepostupoval při podávání zásilky profesionálně, nelze prokázat, že podal zásilku opožděně, a není ani zjevné, že jednal účelově. Krom toho skutková varianta, kterou stěžovatel nyní popisuje, je myslitelná a nevymyká se běžné zkušenosti: nelze vyloučit, že přeprava zásilky mohla trvat – v době svátků a přelomu roku – celých šest dnů (z toho jen tři byly pracovní), a to i bez pochybení pošty.

[13] NSS proto zrušil napadené usnesení krajského soudu. Protože NSS stěžovateli vyhověl, nezabýval se již důkazním návrhem na výslech jeho sekretářky.

[14] Krajský soud je v novém řízení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku a bude pokračovat v projednávání žaloby. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. června 2023

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu